

uresničila. Ako se pomisli: tri četrt do eno uro hoda v šolo, pozimi v snegu in mrazu, poleti ob vročini, potem se pač ne morejo dosti naučiti. Čul sem, da je deželni odbor ovrgel prošnjo za novi tretji razred z motivacijo, da se bo letos otvorila šola v Zalogu. Pozivljamo torej visoki deželni odbor, da drži dano besedo. Na delo torej za blagor ljudstva!

Šolska stavka zaradi zdravstvenih razmer na slovenski deški okoliški šoli v Celju. Priobčujemo sledeče vrstice celjskega Slovenca: „Imam svoje fante v celjski okoliški šoli. Z ozirom na to sem imel večkrat tamkaj opravka. Moram reči, da tako škandaloznega šolskega posloja še nisem videl. Ko človek prestopi prag, mu udari v nos neznošen smrad stranišča, ki pa se ne razširja samo v pritličju in okoli stranišča samega, temveč ga je občutili celo v prvem nadstropju. Umevno je, da se razširja potem tudi v poedine učne sobe, in da tak okužen zrak ne more ugodno vplivati na razvijajoča se mlada telesa, je nedvomno. Škandal je, da naše šolske in zdravstvene oblasti ne ganejo na ljubo celjskim Nemcem niti prsta, da bi se tem za kulturno državo srmatnim razmeram odpomoglo! Moramo tedaj misliti na samopomoč, in sicer na — šolski štrajk. Izjavljam, da sem pripravljen svojih fantov sploh ne pošiljati več v šolo, dokler se škandaloznim razmeram v tem šolskem posloju ne odpomore in predlagam, naj skliče politično društvo „Naprej“ stare okoliško šolo obiskujočih fantov, ki jim naj priporoča, da svojih otrok tako dolgo ne pošiljajo več v šolo, dokler se ne dovolijo zidanje novega šolskega posloja na že davno kupljenem in pripravljenem prostoru. Tak štrajk bi zamogel vendar enkrat merodajne organe prisiliti, da se ugotovi opravičenim zahtevam celjskih in okoliških Slovencev glede novega ljudskošolskega posloja.

Osebnosti. Fran Marinček, zač. učitelj v Krškem, je imenovan pom. učiteljem na II. mestni šoli v Ljubljani; Rudolf Poljanec, pom. učitelj na II. mestni šoli, pride kot tak na I. mestno šolo v Ljubljani; izprašana učiteljska kandidata Ivan Dimnik in Avgust Vaštar sta dobila službi pom. učiteljem na III. oziroma II. mestni šoli v Ljubljani.

Ferjalni kurs za nadaljnjo izobrazbo ljudskošolskih učiteljev v modernem risanju bo od 20. avgusta do 10. septembra na ljubljanski pripravnici in se ga bodo udeležili sledeči tovariši in tovaršice, ki jih je določil deželni šolski svet kranski: s Kranjskega: Ivan Arnšek, učitelj v Leskovecu; Ivan Krenn, učitelj na deški šoli v Kočevju; Josip Lampe, učitelj v Ovsicju; Josip Korošec, nadučitelj v Mošnjah; Rudolf Dostal, učitelj na gluho-neslihi v Ljubljani; Marija Perharc, učiteljica v Leskovecu; Marija Novak, učiteljica v Polhovem gradu; Pavla Buh in Josipina Kraps, učiteljici v Idriji; Marija Azman, učiteljica v St. Petru pri Novej mestu; Ema Schmidtmayer, pomožna učiteljica v Ljubljani; izven Kranjske: Rajmund Pflegerl, učitelj v Strasburgu na Koroškem; Andrej Lothaler, strokovni učitelj v Riedu; Franc Vieweger, učitelj v Homboku pri Olomucu; Ivan Dušek, učitelj na državni šoli v Pulju; Ivan Baierl, učitelj v Brandu na Češkem.

Otroška veselica na Slavinjah pri Razdrtem. Pišejo nam: V nedeljo, na dan sv. Ane, je bila na Slavinjah pod kozolcem g. župana Ivana Debeveca otroška veselica, aranžirana od gospične Milene Debeveče. Razen otrok se je nabralo tudi precej drugega občinstva, ki je z zanimanjem poslušalo deklaracije malih umetnikov. Nato se je šele razvila prava otroška zabava — srečanje. Dasi dobčki niso bili bogve kako veliki, so vendar napravili otrokom posebno veselje. Nato prava zabava. Da niso mali veseljaki opešali, je skrbel gđc. Milena Debeveča s „strukeljki“ in drugimi jedili. Vsem, ki so pripomogli, da je bil izid te veselice tako povoljen, srčna hvala, posebno pa gospici Mileni, ki se je s tako vnmemo zavzela za male nedolžne otročiče.

Izpremembe in imenovanja v učitelstvu tržaške okolice. V tajni seji mestnega sveta tržaškega dne 24. pret. m. so bili imenovani definitivni učitelji, oziroma učiteljicami: Franjo Bratož za katarsko šolo, Andrej Čok za rojansko, Amalija Martelanc za proseško-kontovelsko, Anica Svagel za bazovsko, Vodopivec Ernest za križko šolo. Gospa Marija vdova Humplik je imenovana za podučiteljico za barkovljansko šolo. Na lastno prošnjo sta premeščeni definitivni učiteljici Ida Posega s križke in rojansko in Ana Scheimer s proseško-kontovelske na barkovljansko šolo.

Za slovenske abiturijente in spodnje gimnazijce. Abiturijenti, ki želijo vstopiti k južni železnici, naj vpošljejo tozadevne prošnje takoj na prometno ravnateljstvo (Verkehrsdirektion). — Absolvirani spodnji gimnazijci dobe lahko mesta poštinskih oficijantov pri dunajskem poštnejm ravnateljstvu, kjer sprejmejo v najkrajšem času do 200 novih moči. Dube takoj nekaj plače in morejo v 6 do 7 letih postati asistentje.

Za razstavo „Otrok“, ki jo priredi „Splošno slovensko žensko društvo“ v vseh gornjih prostorih Narodnega

doma septembra meseca t. l., se delajo že velike priprave. Zlasti so na delu slovenski ljubljanski trgovci, ki se za razstavo posebno zanimajo ter docela pojmiyo njen veliki pomen. Gospodje zdravniki poskrbe blagohotno, da bo higienski oddelek razstave kolikor možno popolno opremljen. Naši slovenski umetniki pa pokažejo, da igra tudi umetnost v življenju otroka veliko in važno vlogo. Odbor „Splošnega slovenskega ženskega društva“ izda poseben razstavni katalog, ki mu bodo pridejani pedagoški članki, dalje poljudno spisani spisi o higieni, črtice iz življenja otroka ter še nekateri drugi praktični sestavki. Odbor se obrača z ljudno prošnjo na slovenske pedagoge, zdravnike in pisatelje, naj bi mu prišli ljubezivo na pomoč ter naj bi poslali primerna kratka dela za katalog. Ker je stvar že jako nujna, prosim odbor, da blagovolijo poslati sotrudniki kataloga svoje prispevke v najkrajšem času, gotovo pa vsaj do 15. avgusta. Takisto naj se požurijo gg. trgovci s svojimi znamkami predmetov, ki jih nameravajo razstaviti, ker sicer ne bo možno kataloga izdati. Uredništvo kataloga je prevzela ga. Minka Govekarjeva, Mestni trg 17, III. kamor naj se pošiljajo vsi literarni prispevki in dopisi.

Stipendije za učence na c. kr. višjem učiteljsku za vinogradništvo in sadjarstvo v Klosterneuburgu. S početkom prihodnjega šolskega leta 1908—1909 bo oddati na c. kr. višjem učiteljsku za vinogradništvo in sadjarstvo v Klosterneuburgu tri stipendije c. kr. ministrstva za poljedelstvo v letnem znesku po 500 K. Prosilci za te stipendije naj predložijo svoje prošnje s potrebnimi prilogami do 20. avgusta 1908 na ravnateljstvo imenovanega zavoda, od katerega je možno dobiti tudi programe zavoda. Kdor hoče biti sprejet v prvi tečaj kot reden učenec, mora: 1) dokazati, da je dovršil IV. razred gimnazije ali realke ali druge priblizno enako vredne predstudies, ali da je dovršil vsaj meščansko šolo za najmanje „dobrim uspehom“; 2) dokazati, da je dosegel 16. leto svoje dobe, ali da dopolni to leto še v tem solnčnem letu; 3) predložiti pritrjevalno izjavo očeta ali varuha glede vstopa v zavod in glede prevzetja stroškov za preživljanje za dobe studija, kakor tudi glede stroškov za pouk; 4) mora položiti sprejemni izpit, od katerega so odvezani le tisti prosilci, ki morejo predložiti o drugem semestru kakega inozemskega nižjega gimnazija ali nižje realke spričevalo prvga reda s povprečno vsaj „zadovoljnimi cenzurami“; 5) ako prosilec ne vstopi neposredno iz kakega drugega učiteljskega, mora predložiti izpričevalo o dosedanjem neoporočenem vedenju; 6) mora biti več nemškemu jeziku v besedi in pismu vsaj toliko, kolikor je potrebno, da more že iz začetka z razumom slediti pouku. Sprejemni izpiti za šolsko leto 1908—1909 se bodo vršili od 15. do 17. septembra. Sprejemanje učencev v II. in III. tečaj se bo vršilo dne 17. septembra t. l.

Razgled po šolskem svetu.

Šolska matrika v Ljubljani je štela v minolem šolskem letu 5818 šoloobveznih otrok, in sicer 2986 dečkov in 2832 deklic. Šoloobvezni so vsi v Ljubljani stanujoči otroci, ki so izpolnili šest in ne prekoračili štirinajsto leto svoje starosti. Pripomniti pa je, da so pri tem številu šteli samo v Ljubljani stanujoči otroci, ker tudi mnogo vnanjih otrok hodi v ljubljanske šole, ki jih pa ni šteli v tukajšnjo šolsko matico.

„Schulverein“ je lansko leto razdelil v pomembne svrhe v Avstriji 398.737 K 5 h.

Turške razmere na Hrvaškem. Neki učitelj piše „Pokrstu“, da učitelji že dva meseca ne dobivajo plač. Dne 19. pret. m., ko je učitelj pisal to pismo, še ni dobil plače.

Češka nadaljevalna šola na Dunaju. Početkom prihodnjega šolskega leta otvorijo v X. dunajskem okraju prvo češko nadaljevalno šolo.

Preganjane slovaških učiteljev. Na podlagi Apponyjevega šolskega zakona se je takoj po zaključku šolskega leta pričelo preganjane slovaških učiteljev. Proti dvema učiteljema v Brezovi, v področju luteranskega škofa Baltika, Chorvatu in Fiala, se je pričela disciplinarna preiskava in sta bila obenem odstavljena. Ista usoda je zadela učiteljico Olgo Hrušovko v Turcu, ki je pod oblastjo škofa Šolca. Zločin, ki so ga omenjeni trije zakrivilili, tiči v tem, da so se otroci premalo naučili — madjarsko.

Protimemškemu učnemu jeziku. Ruska vlada je odklonila predlagano zopetno uvedbo nemškega učnega jezika v državne šole v baltičkih provincijah. Takisto je tudi odbila predlog, da bi se dovolila posamna predavanja v nemškem jeziku na vseučilišču v Jurjevu (Derput).

Pet tisoč analfabetov. V trenčinskem slovaškem okraju je 5000 otrok, ki bi imeli hoditi v šolo, a zbog pomanjkanja šol letajo po cestah, ker na Ogrskem imajo za razne parade slavnosti in nepotrebne reči dovolj denarja, ali za ljudski pouk zmerom premalo. V sami Budimpešti je nekoliko tisoč otrok, ki ne morejo hoditi v šolo zaradi tega, ker je v mestu premalo šol. Potem pa se Madjarsko šteje med omikane države.

— **Vseučilišče v Jeni** slavi letos 850 letnico svojega obstanka.

— **Za nemško šolo v Slovenji** Bistriči so darovali Nemci s „Schulvereinom“ vred že 43.000 K.

— **Drugi mednarodni shod učiteljev esperanta** se vrši v Draždanih na Saksonskem dne 31. in 22. avgusta t. l. Shoda se udeležijo češki učitelji esperantisti.

— **Čipkarsko šolo** ustanovi nadvojvodinja Marija Jožefa v Primoštenu v Dalmaciji. Zadnji čas se visoki krogi jako zanimajo za dalmatinske vezanine.

Z gospodarskega polja.

— **Življensko zavarovanje** si odpira zmagonosno pot v vse sloje, v katere je prodrl resnični napredek in inteligenca, ker je ono najprimernejše nalaganje prihrankov in obenem najvarnejše zagotovljenje rodovin. Posojilnice in denarni zavodi nudiyo mogoče razmerno večje obresti, toda v slučaju prazgodnje nalagateljve smrti dobijo njegovi dediči od dotičnega zavoda le naloženo vsoto in obresti, vrednosti izgubljenega življenja ne nadomestijo nikakor. — Ker pa izplačajo zavarovalni zavodi čeli zavarovani znesek, tudi če umre zavarovane takoj potem, ko je bil vplačal morda samo eno zavarovalnino, je splošno priznano, da je koristnejše nalagati prihranke v zavarovalne zavode. Tisti zavarovanci, ki ne-čejo imeti rizike za eventualne izgube, si izberejo za svoje življensko zavarovanje le delniški zavod, ki sprejema zavarovanja za stalno določene zavarovalnine. — Previdni trgovci, ki se zavarujejo za visoke vsote, se izogibljajo vzajemnih zavodov, ker bi morali nositi pri njih kot zavarovanci in člani velik in nevaren riziko. Najboljši dokaz temu je ravnokar izdano poročilo največjega društva obrtnikov (za l. 1907), kjer se glasi dobesedno: Navidežno bi bilo najprimernejše skleniti to zavarovanje na temelju vzajemnega jamstva ter določiti potrebno premijo šele naknadno, tako da bi bilo mogoče prej spoznati razmerje, v katerem bi bilo potrebno nadomestiti mogoče izgube. Toda navesti moramo, da dajejo zavarovanci prednost zavarovanju za stalno zavarovalnino (delniškem zavodu) pred vzajemnim zavarovanjem, pri katerem so stroški zavarovanja podvrženi mogočnim izpremembam in smo smatrali zaradi tega za koristno, pogajati se za omenjeno zavarovanje z različni zavarovalnimi družbami. — Med češkimi in slovanskimi zavodi, ki sklepajo zavarovanja v naprej določenih kapitalov za stalno premijo, je edino Prva češka splošna delniška družba za zavarovanje na življenje v Pragi. Omenjena družba je sprejela v prvih šestih mesecih 1908. l. 1517 ponudb na kron 6.070.000 in je izstavila 1187 zavarovalnih listin na K 4.620.000.

— **Pomanjkanje krme.** Poljedelsko ministrstvo je uvedlo veliko pomožno akcijo z ozirom na pomanjkanje krme v Kranski, Stajerski, Istri, Dalmaciji, Primorski in Koroški. Pogaja se z železniškim ministrstvom o znižanju tarifov za dovoz krme. Dovolj se tudi primerna vsota za nakup krme. Sodi se, da bo rabilo poljedelsko ministrstvo priblizno 4.000.000 K.

— **Meso v Ameriki se podraži.** Čikaški mesarji in lastniki velikanskih klavnice naznanjajo, da bodo zaradi pomanjkanja goveje živine prisiljeni goveje meso zopet podražiti, kar velja tudi o govejskih konservah. Meso se sicer mnogo ne podraži, vendar pa bo podražitev trajala toliko časa, da se nabavi potrebno število goveje živine. Meso se draži, ker ga vedno večih količinah pošiljajo v Evropo.

— **Dolenjska železnica** je imela lani nad poldrug milijon transportnih dohodkov, to je, za 33.000 več nego leta 1906, tega dohodka je bilo 571.000 K, ki pa je šel večinoma za obresti. Izplačala se je dividenda 4 krona za delnico.

— **Bogatstvo Francozov** se vidi tudi v tem, da je v njihovih hranilnicah vloženi velikih vsot, na katere so vlagatelji enostavno pozabili. Nedavno jo objavil „Journal Officiel“ zopet dolgo listo zapadlih vložkov. to je onih, ki že 30 let niso bili dvignjeni ne zahtevani. Na ta način je propadlo 27.829 vlog, ki so državnemu fondu donesle 619.184 frankov in 1500 frankov rente.

— **Slaba letina za tobak.** Letos bo zaradi silne suše v Dalmaciji slaba letina za tobak. Mnogo ga niso niti sadili, ker so zastoj čakali dežja. Dočim se je druga leta dobivalo za tobak 4 mil. kron, se ne dobi letos niti četrti del.

Raznoterosti.

— **Bele slamnike** se lahko jako lepo opere z navadnim špiritom. Vzeti je denaturiran špirit, ker je cenejši, učinek pa isti. Nekoliko špita vliješ na krožnik, pomočiš vanj krtačico ali čunčico in odrgneš umazana mesta na slamniku. — Srebrne žlice postanejo kakor nove, ako se jih dene v raztopino enakih delov kuhinjske soli, galuna in vinskega kamena ter postavi na ogenj, da zavre. Nato se jih mora z vodo odrgniti do suhega.

— **Otroška ljubezen.** Novojeorski „Glas Naroda“ piše: V našem mestu je otroško sodišče storilo konec romani, čigar glavni osebi sta bila 12 letna deklica in 14 letni deček, ki sta si bila po srcih in dušah enaka. Jedva da se je v minolem tednu končala šola, že je 14 letni Jos. Warnicke odvedel svojo ljubico, 12 letno Annie Martiš. Oba sta se odpeljala s parnikom Atlantic Hinghlands in praznik proglašenja neodvisnosti sta skupno prebila na Long Branchu. Josip pa je imel le majhno vsotico denarja in ker je na Long Branchu vse drago, jima je kmalu pričelo denarja pomanjkovati in tako so se srečne ure kmalu končale. Z drugim parnikom sta se potem odpeljala na Bloomfield St. in tu ju je prijala policija. Pred sodnikom je mali srčni tat izjavil, da je listke za vožnjo s parnikom našel in da je zaradi tega s svojo deklico napravil le mali izlet. Ko sta se hotela vrniti domov, sta parnik zamudila in zaradi tega sta ostala na Long Branchu. Sodnik je oba izpustil in jima ukazal, da se ne smeta več ljubiti.

— **Izstopilo je iz katoliške cerkve** v zadnjem času v Avstriji zaradi Wahmurdove afere 306 visokošolcev. Od teh so vsi, razen štirih, prestopili na protestantizem.

— **22.000 židovskih dezertarjev.** Od 63.000 židovskih rekrutov, ki so bili pozvani na zadnje novačenje v Rusiji, jih je okolo 22.000 zbežalo v inozemstvo. Doma so ostali pretežno le taki, ki so zaradi telesnih hib vedeli, da jih ne vzamejo v vojske. Kakor znano so mnogi člani v ruski dumi predlagali, naj se žide oprosti vojaščine, ker se je tako branijo, in naj zato plačujejo poseben vojaški davek.

— **Bela obleka in solnčni žarki.** Dosedaj je bela obleka splošno veljala za najboljšo sredstvo proti pekočim žarkom. Sedaj pa so brezposelni ljudje prišli do prepričanja, da smo v veliki zmoti, ker bela obleka daje ni nikako obrambno sredstvo proti solnčnim žarkom. Solnčni žarki prav lahko prebijajo belo tkanino ter vplivajo na kožo, ne da bi izgubili kaj svoje moči. Pač pa je na črni koži moč solnčnih žarkov zlonijena, zato so zamoreci v beli obleki neobčutljivi proti najhujši vročini. Ako bodo tedaj hotele naše bele oblečene dame odbijati solnčne žarke, bodo morale nositi črne triko ali se dati — črno namazati od pete do glave.

— **Koliko je odvetnikov in notarjev v Avstriji.** Po najnovejši statistiki je bilo v začetku leta 1908. v Avstriji 4683 odvetnikov. Najstarejši odvetnik izvršuje prakso že od leta 1841. Vseh notarjev v Avstriji je bilo 1026. Najstarejši notar posluje od leta 1851.

— **Učenec rešil vojaka.** V mestni kopeli v Kremsu ob Dravi so se kopali pionirji. Kar je eden izmed njih izgubil. 14 letni učenec Henrik Polan je skočil za njim in ga držal tako dolgo nad vodo, da so priplavali štirje drugi pionirji in oba rešili.

— **Jonas Lie.** V Kristijaniji je umri znameniti norveški pesnik Jonas Lie. Pokojnik se je rodil leta 1833.

— **Milijonarjeva hči aretirana.** V Kijevu je bila aretirana znana baronica Fuchs, hči velikega industrialeca in milijonarja Fuchs. Aretirali so jo zaradi tega, ker so v njenem stanovanju našli mnogo prepovedanih revolucionarnih spisov.

— **Zaprta igralnica.** Belgijske oblasti nje so uradno zaprle igralnico v Ostendi. Zapolnile so 80.000 frankov. Aretiranih je bilo tudi mnogo oseb, večinoma inozemcev.

— **Ne navaden nebesni pojav.** Iz Kodanja javljajo, da se je v sredo zvečer videla na nebu izredno intenzivna rumena svetloba, ki je razsvetljevala ves kraj. To svetlobo so opazovali tudi v Berlinu in mnogih drugih mestih na severu. Nebo je bilo rdečkasto in rumeno ter je prehajalo v belkasto.

— **Lakota v Rusiji.** „Berliner Tagblatt“ je prinesel brzojavko iz Petrograda, da je v nekih krajih Rusije vsled silne suše in slabe letine nastala lakota. Zlasti je prizadet Kavkaz.

— **Podmorski kabel.** Okolo 50 ladi je danndan na tem, da kontrolirajo podmorski kabel (brzojav) po svetu in da ga, če treba popravljajo. Doselej je v raznih morjih položeno okolo 400.000 kilometrov kabla, ki je vreden okolo 1.100 mil. K.

— **O letošnjih naborih na Češkem** piše Arme-Zeitung, da se niso vršili tako, kakor je bilo dosedaj sploh navada. Češki naborniki so se vedli nenavadno mirno in resno; nikjer niso več tako popivali, razgrajali in se tudi ne pretepali, kakor je bilo do dosedaj običajno. Nekateri češki naborniki so prišli k naboru celo z žalnimi odznaki. „Arme-Ztg.“ zato napada češke mladeniče, češ, da je to njihov postopanje protimilitaristiška demonstracija. Zelimo, da bi tudi naši mladeniči v tem posnemali Čehe.

— **IV. shod čeških zdravnikov in prirodoslovcev** se je vršil v Pragi od 6. do 10. pret. m. Shoda se je udeležilo 1128 zdravnikov in prirodoslovcev. Na tem shodu je bilo izvršeno veliko znanstveno delo. Zborovanje je bilo razdeljeno na 17 sekcij, v katerih je bilo pripravljenih nič manj ko 700 znanstvenih predavanj. Delalo se je pridno, z zanimanjem in naravnost z navdušenjem v skupnih sejah, v laboratorijih, v bolnicah in na ekskurzijah; moralen uspeh in iznajstvena žetev shoda je v vsakem obziru zadovoljiva, in budi najboljše nade za bodočnost. Shoda so se udeležili tudi